

Overlastgevende en verwarde personen

De zuster en de wijkagent

- ◆ **Wendy Broeren: sociaal psychiatrisch verpleegkundige GGD Gelderland Zuid**
- ◆ **Jan Jacobs: wijkagent zorgmijders Team Nijmegen Noord**

Aanleiding

Politie merkt

Toename van overlast gevende en verwarde personen door:

- ◆ **Complexe samenleving**
- ◆ **Ambulantisering van de zorg en bedden afbouw**

Een aanzienlijk deel van het werk van de politie is op dit moment gerelateerd aan psychiatrische en verslavingsproblematiek en psychosociale problemen (ongeveer 20%). Daarom wil de politie de samenwerking met partners, zoals gemeenten en GGD en GGZ, intensiveren.

Integraliteit

- ◆ **Met oog voor elkaars verantwoordelijkheden, staan we als politie, GGZ, GGD en gemeenten samen voor het vraagstuk.**
- ◆ **We hebben kernkwaliteiten vanuit gemeenten en GGZ en GGD nodig en zij hebben in situaties onze kernkwaliteiten nodig (beschermen, begrenzen en bekrachtigen)**

uitgangspunten voor samenwerking

- ◆ **We werken eerst samen (vertrouwen) en evalueren achteraf.**
- ◆ **De politie komt als de GGZ daar om vraagt.**
- ◆ **Neem kennis van elkaars werelden.**
- ◆ **Erkennen van gezamenlijk problemen en dito verantwoordelijkheid, naast onderscheiden aanpak en belang.**
- ◆ **Samenwerking heeft geen centimeters dikke convenanten als basis.**
- ◆ **Respecteer elkaars professie en verantwoordelijkheid.**
- ◆ **Goede samenwerking vereist goed netwerk op alle niveaus.**
- ◆ **Waar wordt samengewerkt hoeven medisch beroepsgeheim en WPG geen beletsel te zijn.**

Knelpunten

Eerste crisisopvang van overlastgevende en verwarde personen, die geen strafbaar feit hebben gepleegd.

Opvang of begeleiding van de mensen die geen onmiddellijk gevaar zijn vanwege psychiatrisch Ziektebeeld (dus die niet worden opgenomen volgens BOPZ).

Gevraagd en ongevraagd delen van informatie

Inbewaringstelling (IBS) en Rechterlijke Machtiging (RM)

- ◆ In beide procedures hanteert de rechterlijke macht vijf criteria om de opnameplicht te beoordelen.
- ◆ 1. de patiënt vormt een gevaar voor zichzelf of zijn omgeving;
- ◆ 2. dit gevaar houdt verband met een stoornis van de geestvermogens;
- ◆ 3. het gevaar is niet af te wenden door tussenkomst van personen of instellingen buiten het psychiatrisch ziekenhuis;
- ◆ 4. de patiënt geeft geen blijk van de nodige bereidheid tot opname;
- ◆ 5. de patiënt ouder is dan 12 jaar.

De burgemeester en een IBS

- ◆ Bij een spoedprocedure gelden licht afwijkende regels:
- ◆ De burgemeester zelf kan tot IBS gelasten als het gevaar (eerste criterium) zo onmiddellijk en dreigend is dat de vordering van een RM niet kan worden afgewacht.
- ◆ Bovendien hoeft de burgemeester nog geen zekerheid te hebben van de geestelijke stoornis. Een 'ernstig vermoeden' daarvan is in dit stadium voldoende. Voor de voortzetting van een IBS checkt de officier van justitie dit uiteraard wel.

De kunst van het verleiden

- ◆ **Wij houden van mensen**
- ◆ **We willen dat het goed met ze gaat**
- ◆ **De neuzen dezelfde kant op, maar we dragen een andere pet**

Gemeente regie over de OGGZ

- ◆ **Meldpunt Bijzondere Zorg vervult daarbij een sleutelrol**

Gevraagd en ongevraagd

- ◆ **Clënten worden verleid om hulp te accepteren**

MBZ richt zich op:

- ◆ **Zorgwekkende zorgmijders die geen gebruik kunnen, willen of mogen maken van de reguliere hulpverlening**
- ◆ **Het gaat om mensen met complexe problemen**

Leefgebieden:

- ◆ **Huisvesting**
- ◆ **Gezondheid (lichamelijk en geestelijk)**
- ◆ **Verslaving**
- ◆ **Huiselijke relaties**
- ◆ **Werk/dagbesteding**
- ◆ **Financiën**
- ◆ **Sociaal netwerk**
- ◆ **Contact politie/justitie**
- ◆ **Opvoeding**

Interventieteam Nijmegen

- ◆ **Het IVT bestaat uit 11 medewerkers (allen parttime) die vanuit drie organisaties werken: GGD, Iriszorg (verslavingszorg) en Propersona (GGZ).**

Doel van MBZ en IVT

- ◆ **Clënten aan laten haken bij de reguliere zorg**

- ◆ **Probleem is nooit een probleem van 1 persoon of 1 instelling**

- ◆ **Contact:**
- ◆ **Bij elke melding kijkt het Meldpunt eerst of het gaat om iemand die al bekend is bij de hulpverlening. Zo ja, dan wordt die ingeseind.**
- ◆ **Zo nee, dan is het eerste doel contact maken. In tegenstelling tot de reguliere hulpverlening stappen wij gevraagd of ongevraagd op mensen af. ‘Soms hebben we eerst vijftien keer een gesprek door de brievenbus voordat de deur open gaat.**

Achter de voordeur

- ◆ **Wij zijn heel hardnekkig, we geven niet op. Contact maken is belangrijk, maar minstens zo belangrijk is de tweede stap: contact houden.’ Lange adem**
Het doel van IVT is te komen tot een aanvaardbare leefsituatie voor cliënten. En als het kan aan te haken bij de reguliere hulpverlening. Vaak gebeurt dit samen met partners en omgeving, zoals familie en buurtbewoners.

Kunst van het verleiden

- ◆ **Outreaching**
- ◆ **Noem iemand bij zijn naam en onthoud deze naam**
- ◆ **Geef iemand een hand, ook al is die nog zo vies**
- ◆ **Zoek een gezamenlijk gespreksonderwerp**
- ◆ **Doel van het eerste contact is een vervolg**
- ◆ **Wees creatief en gebruik humor**

Zorgwoningen Stadbroekseweg (Skaeve Huse)

- ◆ **De gemeente gaat aan de Stadbroekseweg een permanente locatie voor zorgwoningen maken. Bij de realisatie hiervan werken de gemeente, woningcorporaties WoonGenoot en de Gemeenschap en zorginstellingen IrisZorg en de RIBW samen.**

Waarom deze woningen?

De acht woningen, naar Deens voorbeeld ook wel Skaeve Huse genoemd, zijn eenvoudige kleine woningen voor mensen die het beste kunnen wonen in een kleine gemeenschap met begeleiding.

- ◆ **Uit de ervaringen van andere steden blijkt dat de bewoners opknappen door de rust en stabiliteit die deze vorm van wonen hen brengt. De bewoners krijgen behandeling van IrisZorg (instelling voor verslavingszorg) en woonbegeleiding van de RIBW (regionale instelling voor begeleid wonen). Er is naast de acht woningen één woning die alleen gebruikt wordt door de begeleiding.**

In het gemeentelijk coalitieakkoord staat de ambitie om in Nijmegen vijftien zorgwoningen te realiseren, verdeeld over twee plekken, één in de bestaande stad en één in Nijmegen-Noord. Er loopt nog een onderzoek naar de locatie in Nijmegen Noord

Housing first

- ◆ **In Nijmegen worden bij wijze van proef 4 langdurig daklozen ondergebracht in een huis van woningcorporatie Portaal. Zorgverzekeraar VGZ betaalt hiervoor 150.000 euro, de gemeente draagt 50.000 bij. De daklozen hebben psychiatrische problemen en mijden de zorg van bestaande opvanghuizen.**
- ◆ **Door hen direct een woning, klein en betaalbaar, aan te bieden, is het mogelijk hen goed te begeleiden. Daardoor kunnen ze beter omgaan met hun problemen, zo is de gedachte.**

- ◆ **Geen overlast**
Voorwaarde om te mogen blijven wonen, is dat ze op tijd de huur betalen en geen overlast veroorzaken. Ervaringen elders in het land met een vergelijkbare aanpak leren dat behoud van een zelfstandige woonruimte een goede drijfveer blijkt te zijn om hulpverlening te accepteren.
- ◆ De methode, housing first genaamd, blijkt goedkoper uit te pakken dan de reguliere zorgtrajecten.

Praktijk Buitenzorg

- ◆ Binnen praktijk 'Buitenzorg' werken enkele Nijmeegse huisartsen samen met het Meldpunt Bijzondere Zorg van de GGD, en met Iriszorg en RIBW. Doel: het bieden van laagdrempelige huisartsenzorg aan een specifieke groep sociaal kwetsbare mensen in Nijmegen.

Voor wie?

Het is beslist niet de bedoeling dat alle sociaalkwetsbare mensen uit Nijmegen naar de inloopspreekuren komen. Praktijk Buitenzorg is bedoeld voor mensen die om allerlei redenen de weg naar de reguliere huisartsenzorg niet vinden.

- ◆ **Denk bijvoorbeeld aan dak- en thuislozen en ongedocumenteerden. Door verschillende spreekuren op verschillende locaties te houden, verlagen de medewerkers van praktijk Buitenzorg de drempel voor deze mensen.**
- ◆ **Wanneer?**
Op maandagochtend is er een spreekuur bij Diaconie en Kasteel (Inloop van Iriszorg), op woensdagochtend bij de NUNN (Nachtopvang in zelfbeheer) en op woensdagmiddag/avond bij de nachtopvang Hulsen.

- ◆ **Vanuit de GGD is Wendy Broeren als verpleegkundige betrokken bij Buitenzorg. Zij gaat actief op zoek naar mensen bij vindplaatsen en probeert mensen met gezondheidsproblemen te motiveren naar het spreekuur te gaan. Bij de meeste spreekuren is ze ook aanwezig, om in het verlengde van de huisartsen ondersteuning te bieden.**

winterprotocol

- ◆ Vanuit Iriszorg wordt bij zeer strenge vorst gezorgd voor dag- en nachtopvang.
- ◆ Diverse partners trekken hier gezamenlijk in op.
- ◆ Gemeente Nijmegen, Iriszorg, Straatmensen, GGD en politie.
- ◆ De opvang is geregeld bij het Kasteel, de Hulsen en het MFC.

Tot slot

**Succes valt of staat met
samenwerken**